

Zlatarstvo in srebrkovaštvo Steidl – Zlato runo, 2023

Goslarstvo Demšar, 2023

Umetnostno steklopihaštvo Barbara K Germ, 2023

Modno čevljarstvo Vodeb, 2023

Barbara Gregurič Silič
IZ ROKE V ROKO
 Tradicija in mojstrstvo
 ljubljanskih rokodelcev
 Razstava fotografij

Finžgarjeva galerija, Kolezijska 1, Ljubljana–Trnovo
 8. oktober – 30. november 2026

Iz roke v roko

Tradicija in mojstrstvo ljubljanskih rokodelcev

Fotografska razstava **Barbare Gregurič Silič** *Iz roke v roko: Tradicija in mojstrstvo ljubljanskih rokodelcev* v Finžgarjevi galeriji predstavlja šest ljubljanskih rokodelcev pri njihovem vsakdanjem delu, pri čemer vsak od njih pripada drugi obrti. Predstavljeni so dežnikarstvo, goslarstvo, klobučarstvo, čevljarstvo, zlatarstvo in srebrokovaštvo ter steklopihaštvo. Vendar pa bi bilo napak razumeti, da gre za klasično narodopisno predstavitev starih obrti, temveč želi avtorica razstave izpostaviti predvsem dva vidika rokodelskega ustvarjanja. Prvič, poudariti želi sam fenomen neposrednega ustvarjalnega procesa, ko rokodellec oblikuje končni izdelek, in drugič, opozarja na časovne omejitve, ki jih takšen tip obrti prinaša. Vsaka obrt je namreč do neke mere družinska, s tem pa je povezan tudi prenos obrtnega znanja s starejše na mlajšo generacijo, pa tudi prenos z delovnim procesom povezanih izvirnih orodij in najrazličnejših »cehovskih« skrivnosti, ki so za vsako obrt specifične. Poenostavljeno rečeno je ob vsaki predstavljeni obrti prisotna tudi družinska zgodba, ki se odvija pred opazovalcem fotografskih podob. Pri tem avtorici razstave Barbari Gregurič Silič takšen tip družinske obrti vsekakor ni tuj. O tem pravi, da »so fotografije nastale v zanj težkem obdobju« in da je »z njimi želela raziskovati dinamiko družinskih obrti skozi prizmo generacij, njihove vzpone in padce, srčnost in vztrajnost ter upanje, da so tradicionalne vrednote še vedno žive«.

Središče razstave predstavlja skupina šestih rokodelcev na zadnji steni in v niši. Te v resnici tvorijo svojstven sklenjen krog, opomnijo gledalca na naslov razstave in opozarjajo na osrednji vidik rokodelskega poklica, to je neposredno izdelovanje predmeta. Njihov pomen pa je še globlji od fizičnega stika (*physis*), vsekakor ga lahko povežemo z grškim izrazom *poiesis*, ki ga je v konceptualnem pomenu prvi uporabil Platon in ga razume kot vsako dejavnost, ki nekaj privede iz neobstoja v obstoj. Ni naključje, da iz te besede izhaja tudi pojem poezija. Rokodellec namreč kakor umetnik sledi določeni ideji (*idea*) predmeta in to idejo s svojim pretežno ročnim delom prinese v obstoj. V duhu Martina Heideggerja bi rekli, da je njegova naloga *das Her-vor-bringende* oziroma proizvajajoče. Rokodelčeve roke, kot pove že njegovo ime, pri tem igrajo ključno vlogo. So namreč most med vizijo predmeta in njegovo izvedbo. Svet abstrakcij povezujejo s fizičnim.

Preostali del razstave poudarja predvsem drugi vidik, to je generacijski prenos znanja in družinsko zgodovino posameznih obrtnikov. Na to opozarja že kolaž mojstrov pred delavnicami, ki vzpostavlja povezavo med rokodelčevim aktivnim delom in zgodovinskostjo njegove obrti. Obrtniška delavnica je hkrati aktiven prostor rokodelčevega delovanja kot tudi prostor družinskega spomina. Treba jo je uvideti v njeni večpomenskosti. Govori o rokodelčevi preteklosti, istočasno pa pričuje o sedanjosti in prihodnosti njegovega dela. S tem daje tudi njihovim izdelkom podtöne veččasje, saj se znanje minule generacije odraža tudi v sedanjosti. V tem

duhu gre torej razumeti tudi posamezne tematske sklope, ki so posvečeni vsake-mu od šestih rokodelcev posebej. Ti so urejeni kronološko, in sicer glede na čas nastanka in razvoja posamezne obrti. Prvi trije sklopi se posvečajo obrtem, ki so nastale pred drugo svetovno vojno. To so **Goslarstvo Demšar** ki ga je leta 1927 ustanovil Blaž Demšar, danes pa ga kot predstavnik tretje generacije vodi njegov vnuk, soimenjak Blaž Demšar, **Klobučarstvo Rudolf** s konca dvajsetih let 20. stoletja, ki ima enako kot že omenjeno goslarstvo skoraj stoletno tradicijo in ga uvrščamo v zlato dobo ljubljanske obrti pred drugo svetovno vojno, in **Čevljarstvo Vodeb** iz leta 1929, ki ga je ustanovil Maks Vodeb, danes pa delo nadaljuje Vladimir Vodeb, ki izobrazuje že naslednjo generacijo. Preostale tri rokodelske delavnice pa so nastale po drugi svetovni vojni, in sicer **Dežnikarstvo Lah** leta 1966 – danes ga vodi Marija Lah, ki je obrt podedovala od očeta Mateja Barbaliča, **Steklopihaštvo Barbara Germ** (Steklo BKG), ki jo vodi Barbara Germ in nadaljuje več kot 40 letno družinsko tradicijo obdelave stekla, in **Zlatarna Zlato runo**, ki jo je leta 1993 ustanovil mojster Christoph Steidl Porenta, po rodu Bavarec, izšolan v benediktinski opatiji Münsterschwarzach, za navdih pa je poskrbela njegova mama, ki je bila akademska slikarka. Je tudi edini mojster srebrokovaštva pri nas. Vsak izmed sklopov vsebuje ključne fotografije, ki osebno nagovarjajo avtorico fotografij Barbaro Gregurič Silič: bodisi portret mojstrice oziroma mojstra, fotografijo materiala in orodja, fotografijo končnega izdelka in zgodovinsko fotografijo. Pri tem prav vse nagovarjajo gledalca skozi prizmo zgodovinskosti obrti, ki jo opravljajo, a hkrati poudarijo, da je rokodelstvo dejavnost, ki se odvija tukaj in zdaj, saj je njen temeljni cilj en sam, to je izdelek.

Job Fridl Jarc

Barbara Gregurič Silič (1975) je leta 1999 diplomirala iz mikrobiologije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Zaposlena je kot svetovalka uprave v podjetju Meditrade, d.o.o. Od leta 2013 je članica Fotokluba Ljubljana. Fotografska zveza Slovenije ji je leta 2019 podelila naziv Mojstrica fotografije (MF FZS), mednarodna zveza za fotografsko umetnost FIAP pa razstavljalški naziv EFIAP. Pod pokroviteljstvom FIAP in drugih fotografskih združenj (PSA, GPU, MOL, FZS ...) je sodelovala na več kot sto slovenskih in mednarodnih fotografskih razstavah. Za svoje fotografije je prejela več kot 50 nagrad, med drugim tudi FIAP modro značko za najboljšo razstavljalcko. V Sloveniji je imela 13 samostojnih razstav, med drugimi tudi v Galeriji Instituta Jožef Stefan, Ljubljana (2019), v Galeriji Krka, Ljubljana (2022), v Galeriji Rika Debenjaka, Kanal ob Soči (2022), in v Fotogradu Negova, fotografskem središču FIAP, Negova (2022).

www.bgs-photography.com